

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 21. februarja 2019 - Leto XXIX, št. 8



KLAUDIJA SEDAR: FAJN JE BILOU



RADA VANDRIVA PO SVETI
stran 4



PAPIRNATI PŮŠLI PA RAUŽE...
stran 5



VITEZOVA ZVEZDA AMARILIS
stran 6

KLAUDIJA SEDAR: FAJN JE

Dr. Klaudija Sedar iz Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti je pripravila pomenljivo knjigo *Fajn je bilou – Zgodbe iz življenja Porabk in Porabcev*, v katero je vključila pogovore s sedmimi Porabskimi Slovenci in tremi Porabskimi Slovenci. Dodan je slovarček narečnih besed, v knjigi in na ovitku je večina starejših in nekaj novejših fotografij. Avtorica v predgovoru poudarja izjemen pomen pripovedovanja življenjskih zgodb. »A le če te spomine ujamemo in zapišemo, jih ohranimo tudi za vedno. S sleherno zgodbo se namreč odpirajo nova obzorja razmišljanja in dojemanja sveta okoli nas, prav to pa vodi v ustvarjanje čarobnega doživljanja novih spoznanj in kolektivnega spomina, ki ohranja podobo preteklega časa. Zgodbe življenja, ki temeljijo na bogatih življenjskih izkušnjah in so lahko le uk in poduk, pa so poleg tega nadvse dragocen zgodovinski vir, ki osvetljuje in prikazuje življenje v določenem obdobju, v pričujoči publikaciji zgodbe življenja v prvi polovici 20. stoletja v Slovenskem Porabju.« Pri teh zgodbah izstopa močna medgeneracijska vez, kajti stari starši, ki so svojim vnukom v otroštvu pripovedovali pravljice, jim sedaj, ko so ti odrasli, spet pripovedujejo, tokrat svoje zgodbe življenja, ki so ovite z dragoceno modrostjo. Odgovori so zapisani v knjižni obliki, »a obogateni z narečnimi vstavki, kar daje posebno vrednost tako zgodbam kot celotni publikaciji. S tem se porabsko narečje v vsej svoji edinstvenosti tudi ohranja, obenem pa so zgodbe berljive tudi za Porabske Slovence, ki, razen mlažje generacije, ne razumejo knjižnega jezika.« Avtorica se v predgovoru do-

takne tudi letošnjega praznovanja 100-letnice priključitve Prekmurja Sloveniji in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom: »Po odločitvi vrhovnega sveta v Parizu je del nekdanje Slovenske krajine (Porabje in Prekmurje) ostal na Madžarskem, Prekmurje pa je s tem za njih postalo praktično nedosegljivo za več desetletij. V veličini nove državne tvorbe so ostali tako rekoč sami, pa vendar ne osamljeni, saj jim je kljub raznarodovalni politiki ostal jezik kot tvornik identitete in najmočnejše povezovalno sredstvo, v katerem so zvečer zaspali in se zjutraj zbudili.«

Ana Časar, po možu Császár Károlyne, Andovci, rojena 1944. Prvin to nej bilou, ka ekstra mladi.

Povedala je, da so imeli štiri krave, konja in veliko gozda: »Goušče tiš dosti, samo ka smo kulacke gratali pa so nam vse kraj zejli, cejlo gouščo pa vse, tak ka smo nika nej meli.« Prodali so morali vse pohištvo, »saj mati nej ladala porcije plačivati.« Molili so slovenski in tako so se vedno tudi pogovarjali. V osnovno šolo je hodila peš: »Nej smo vedli nika madžarski, ka smo doma samo slovenski gučali.«

Marija Domiter, po možu Domiter Józsefné, Sakalovci, rojena 1941. Oče ji je padel konec druge svetovne vojne. Čeprav je bilo dosti dela in siromaštvo, so stari starši radi povedali: »Mlažši, vej pa to da več ne zadobin, vi zadobite, takše več nede kak zdaj de, zdaj je srmaštvo, da pa zdaj se sakši človek poštvle, takšo bou, ka eden drugoga nedo mogli vöstati pa en drugoga nedo mogli gledati.« Imeli so tudi živino, gozd in dosti zemlje, na kateri so delali vsi po cele dneve: »Smo v pütri vodo meli, ka je kak cük bijla pa

smo pili, pa človek nikdar nej betežen biu.«

Laci Kovač, Števanovci, rojen 1950. Babica se je rodila v Bethlehemu (ZDA), kamor so šli starši delat, vendar so se morali vrniti, saj je mama,

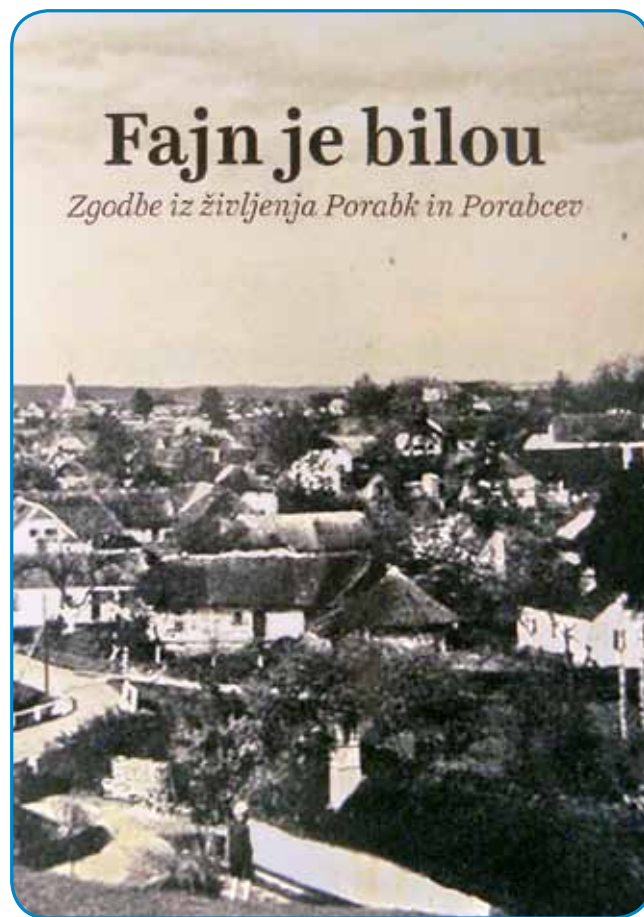
ko skupino Veseli pajdaši. Pravi tudi, da ima zdaj človek neskončno možnosti, ki jih prej ni bilo, pa vendar danes »nega tistoga ognja, kda se z nekin srečaš.«

Marija Kovač, po možu Ko-

gobe, dagode, šipkovec, črne dagode: »Za dvajset pa štirideset forintov smo odavali kilo gob, zdaj pa tri gezero prosijo.« Veliko je delala na polju: »Ešče sen mogo brane vlačiti, tak žmetno bilao, ka san go komaj zdigavo. Ali navčili smo se tiš.«

Ani Lábodi, po možu Lábo-di Jenőné, Monošter, rojena 1948. Njen dedek je bil rojen v Budincih. Živel so v hiši, ki je bila »mala, smo meli eno künjo, velko ižo, naprejeno velko ešče, velko klet, štalo, parmo, ka smo šker meli nutri pa senou smo meli šegau nut sklasti, pa za pujceke velki glev.« Tudi sama je morala veliko pomagati pri delu: »San mogla kositi, krumče brati, okopati pa drugo sefele.« Otroška leta ima v zelo lepem spominu, saj so se veliko družili, tako mlažši kot starejši, in si medsebojno pomagali. Redno so hodili v cerkev, kjer so maše potekale v slovenskem jeziku. Prebrala je dosti knjig, ko je šla v prvi razred pa: »San sploj nej znala vogrski gučati, samo slovenski.«

Feri Meggyes, Slovenska ves, rojen 1952. »San mali pojbič bio pa san že mogo delati.« Zato ni imel pravega otroštva, celo krave je moral dobiti. Malo več časa je bilo pozimi, ko so z vrstniki s sanmi izkoristili zimske radosti. Posebej huda zima je bila v



ki je bila iz Sakalovec, zbolela. Imeli so 15 ali 16 plugov (oralov – oral je 56 arov) gozda in zemlje. Imeli so srečo, da jim niso vzeli, saj so sicer tiste, ki so imeli več kot 10 plugov, »na Hortobágy (pokrajina, kjer so bila zaprta delovna taborišča, o čemer piše v svojem romanu Franček Mukič) vö odpelali, so pravli, ka so kulacke, ka so bogati.« Povedal je tudi, da v njegovi mladosti še ni bilo možnosti za študij v Sloveniji. Poučevali so jih učitelji, ki so v tistem času že doštudirali slovenščino: Karel Krajcar, Irena Pavlič, Bela Labric in Ilona Šafar. Da bi se domača narečna beseda ohranjala, si je prizadeval tudi s pisano besedo. Napisal je številne komedije v porabskem narečju, vrsto let pa vodil tudi amatersko porabsko gledališ-

vács Imréné, Monošter, rojena 1948. Rojena je bila na Gornjem Seniku, kjer je tudi odrasla skupaj z mamo, babico in do leta 1957 z očetom. Imeli so dosti gozda, vendar je bilo le malo dovoljeno sekati. Za kakšen dodaten zaslužek pa so nabirali

1% za DRUŠTVO PORABSKI SLOVENSKI PENZIONISTOV

Dragi Slovenci! Slovenski penzionisti bi radi bili, če bi delo našoga društva pomagali s svojim 1 % prispevkom, steroga nam leko data od svoji porcij (davka). Če tau napravite, se Vam lepau zahvalimo!

Z enim se lepau zahvalimo vsejm, steri ste nam leta

2018 že pomagali.

RÁBA-VIDÉKI SZLOVÉN NYUGDÍJAS EGYESÜLET

Naša davčna/porcijska numera je: 18891508-1-18

BILOU

letih 1962/63, ko se je zaradi snega podrlo ogromno dreves: »Eno nouč cela goušča, cejli lejs nakle bio, takšen žmetni sneg spadno.« Ženo je spoznal leta 1973 na Gornjem Seniku na »borovem gostüvanju«.

Aranka Oreovec, po možu Oreovecz Jánosné, Števanovci, rojena 1939.

Iz rojstnih Sakalovec se je poročila na Verico, od tam pa so se preselili v Števanovce. Imeli so velik gozd, ki so jim ga odvzeli: »So nan tak pravli, ka ranč füčkati ne smemo v njom, nej drva sekati pa brati.« V šolo je hodila na Verico, kjer so se učili le vogrski: »Da pa kda smo vö leteli, te smo slovenski gučali.« V šoli je imela dobro prijateljico Ireno Barber. Irenina mama jo je nagovarjala, naj skupaj v Györu nadaljujeta šolanje, vendar ji starši niso pustili. Irena je postala pozneje sekretarka na občini na Dolnjem Seniku, v narečju je napisala več knjig in pisala prvih deset let igre za Vesele pajdaše.

Miška Ropoš, Ritkarovci, rojen 1932. »Eno leto san star bio, mi je mati mrla.« Kar je celotno družino zaznamovalo za vse življenje. Potem, ko se je oče drugič poročil, je kmalu umrl. Med drugo svetovno vojno je služil pri župniku Kúharju na Gornjem Seniku, po vojni pa je odšel k hiši v vasi: »So trnok dobri lidge bili pa san tan vse delo, ka trbelo pri rami, v štali, na njivi, gošči.« Zato so družino zatožili: »So njin poslali paper, ka morejo name poslati vkraj, grünt pa morejo nut dati v kolhaus.«

Marija Svetec, po možu Szvétecz Zoltánné, Slovenska ves, rojena 1949. »Tě so še ne vozili v bolnico, san se doma narodijla.« Imeli so veliko kmetijo, zato je bilo potrebno veliko delati. Vse so delali s kravami: »S kravami

orali, po tiston pa z rokov okapali, nej tak kak zdaj, pa te tū tak vroče bilo kak zdaj, vse smo z rokov delali pa smo tisto tak vzeli, ka tisto tak dej žitek.« Mladi so se dosti družili, najpogosteje tam, kamor so nosili mleko: »Ka te smo tan tū dostakrat ta prpovejdale do desete ali enajste.« Dolgo je pela v Korpičevi bandi, s katero so gostovali tudi v Sloveniji. Obiskovala je tečaj slovenskega jezika, da si je izpolnila besedni zaklad.

Ema Vogrinčič, po možu Vogrincsics Józsefné, Gornji Senik, rojena 1947. Rojstne hiše se spominja kot »velke pavarske«, v kateri jih je živelo sedem, vendar so imeli ločene prostore, »meli smo svojo ižo pa künjo.« Ob rojstvu, pravi, se danes nese denar, »te so pa būtro nesli, velko drevenko pa eno kokouš nutri, pa vrtanke spekli, retaše, kalač, pa tisti den so včasi že k krsti nesli.« Doma so imeli nabožne slovenske knjige, »takše bole za Boga moliti, pa zdaj še tūj najraje slovenske molin, kak je napisano.« Slovenska beseda se je ohranjala skozi govorjeno besedo s pripovedkami. Dve je povedala tudi za knjigo: »Mali Jezuš pa pavek s križcon« in »Boug pa Peter sta po Zemli odla«.

Predstavitve knjige je bila 19. februarja v kulturnem domu v Števanovcih v soorganizaciji Zveze Slovencev na Madžarskem. O tem več v naši naslednji številki.

(Fotografija na prvi strani: Sogovornice in sogovorniki v knjigi Klaudije Sedar Fajn je bilou: Ana Časar, Marika Domiter, Laci Kovač, Marijana Kovač, Ani Labodi, Feri Meggyes, Aranka Oreovec, Miška Ropoš, Marija Svetec in Ema Vogrinčič.)

Ernest Ružič

Svetili smo den slovenske kulture v Budimpešti

Den slovenske kulture je 8. februarja, pravimo ma Prešernov den. Na te den je mrau največji slovenski pesnik France Prešeren. France Prešeren je v Sloveniji takšen kak na Vogrskom Sándor Petőfi. Ta dva velika pesnika sta v svojih pesmih pisala o svobodi cejluga svejta. Eno željo sta imela, naj vsi narodi živijo svobodno. Slovensko društvo v Budimpešti je te den svetilo 9. februarja. Program smo začnili zadvečerkoma. Na njem so nastopili naši pevci, pevski zbor Društva Triglav iz Subotice - Szabadka. Z Društvom Triglav že več lejt sodelujemo. Potejn smo šče notri pokazali eno knjigo. Na tom svetki smo meli

kitica Prešernove pesmi: »Živé naj vsi narodi ..., je spejvo naš zbor Zdravljico, pa tūdi drugi smo zraven spejvali.

se je v Sloveniji in je zdaj prevajalka pri slovenski vladi. Med delom pa lektorira tudi druge knjige. Prevod pravljic je lektorila



Julija Bálint Čeh je prevedla Jurčičovo Kozlovsko sodbo, z njo se je pogovarjala Erzsébet Fejes

Program so začnili naši pevci. Spejvali so šopek ljudskih pod vodstvom Oršike Kovač Zadori, na

rala Erzsébet Fejes.

Program se je nadaljeval z nastopom pevskega zbora Društva Triglav iz Subotice - Szabadke. Oni tudi mali zbor majo kak mi. Vsigdar nastopijo izredno lepo, zanimive pesmi spejvajo kak tudi zdaj. Na tom programi so spejvali naslednje: Luna sije, Pred mano je poletje, O, Vrba, Poletna noč, Šušarski most. Zbor je vodila Diana Kiss Miskolci, na klaviri ga je spremljala Kristina Mate, na kitari Rudolf Marton. Enkratno je bilau. Veselimo se toga sodelovanja, vūpamo, ka de šlau tadale, saj so naš zbor že pozvali za september, da oni majo veliko pevsko srečnje slovenskih zborov iz Vojvodine.

Po programi smo držali prijateljski večer, dej smo nazdravili, se malo okrepčali, spejvali pa igrali. Bilau je veselo.

Od toga lejpoga svetka se poslovijmo s Prešernovi besedami: »Bog živi ves slovenski svet, brate vse, kar nas je sinov sloveče matere«.

Irena Pavlič



Pevski zbor Društva Triglav iz Subotice - Szabadke

velke goste, stere je pozdravila predsednica društva Agota Merkli Kállay. Med njimi nas je počasto veleposlanik R. Slovenije v Budimpešti Robert Kolkaj s soprogo Klaudijo, namestnica veleposlanika Metka Lajšček pa pooblaščenica ministrica Nataša Bergelj. Pozdravili smo predsednika Društva Triglav Igorja Raceta, profesorja na Filozofski fakulteti Mladena Pavičiča, ki je vodja slovenske katedre. Kak vsakši velki svetek tūdi toga smo začnili s slovensko himno, ki je 7.

fudaj nji je sprvajo Hugo Čerpnjak. Potejm smo notri pokazali eno slovensko knjigo z naslovom Kozlovska sodba od Josipa Jurčiča, stero je Júlia Bálint Čeh prevedla na vogrski jezik z naslovom Meggyes-hegyi kecskeper. Profesorica Erzsébet Fejes, ki je bila nekdanja madžarska lektorica na Filozofski fakulteti v Ljubljani, je najprva notri pokazala Júlio Bálint Čeh, ki je z Vogrskoga. Mati je Slovenka, oče pa Vogrin. Julija je študirala v Ljubljani na Filozofski fakulteti, omožila

PREKMURJE

Pomurje

Na Vogrskom mate županije, v Sloveniji pa tak gé, ka mam samo rosag in občine, regij pa nej, čiglij je v slovenski ustavi napisano, ka se leko ustanovijo pokrajine kak »samostojen upravno politični teritorialni podsystem lokalne samouprave«. In zakoj jih nemamo? Najbole zavolo toga, ka se partije že leta in leta nikak ne morejo zgučati, stere regije bi sploy meli, pauleg toga pa morajo tau fontoško odločitev poslanci sprejeti z dvotretinjsko večino.

V krajini na obej bregaj reke Müre mam 27 občin, stere se včasi trno žmetno kaj zgučijo, gda dé za velke razvojne projekte. In tak je pred kratkim dobrovniški župan Marjan Kardinar dau predlog, ka bi ustanovili Pomurje kak prvo formalno ustanovljeno pokrajino v Sloveniji. Po njegovi rečaji bi s tem dosta ležej prišli do evropskih in drugih razvojnih penez.

Preminauču keden so prekmurski in prleški župani o toj temi gučali na djileši v Murski Soboti. Več ali menje so vsi podprli tau idejo. Narodnostni poslanec v Državnem zbori Ferenc Horváth pa je ške pravo, ka od gda sam sedi v parlamentu, ške bole vidi, kak je Prekmurje daleč od Ljubljane, in tudi tau, ka je rosag preveč centralizirani. Svet Pomurske razvojne regije se je odlaučo, ka dá pobudo in podporo rosagi, ka se pa začne neka več konkretnoga in resnoga delati na tom, ka se ustanovi Pomurje in druge pokrajine v Sloveniji. O toj temi naj bi se župani in pomurski poslanci v kratkom pogučavali ške s predstavniki Ministrstva za javno upravo. Ka de se s toga naraudilo, mo ške vidli. Vüpjamo pa, ka pa nede vse ostalo samo pri rečaj.

Silva Eöry

Vanessa Abraham - Hodošanka, stera žive na Malti

RADA VANDRIVA PO SVETI

Vanessa Abraham s Hodoša je, čiglij je stara ške samo 21 let, v svojom mladom žitki že dosta vidla in doživela. Zdaj, gda tau štete, je že pa na Malti, gé dela in žive od lanske geseni. Začnilo se je tak, ka je kak študentka turizma na Višji šoli za gostinstvo in turizem Maribor lani vleti šla na té sredozemski otok za tri mesece na prakso. Septembra je prišla za en mesec domou, oktobra pa je šla nazaj v té rosag, gé dela v kraji San Lawrenz v petzvezdičnom hoteli iz verige Kempinski. Konec mejseca januara, gda je prišla za en keden domau na dopust, je tak pripovedjala: »Že od maloga sam znala, ka mo ali profesionalna fotbalerka ali pa mo potüivala po cejlom sveti. Gda sam v srednjo gostinsko šaulo v Radence odila, sam neka cajta v Böltincaj nogomet špilala za mladinsko ekipo Ženskoga nogometnoga kluba Pomurje, stera je bila najbaukša v Slove-

tüdi tau, ka pouleg slovenskoga, rovaškoga, nemškoga in angle-

eden od mojih sošolcov, vej pa sam stela spoznati nauve lidi,«



Vanessa Abraham je furt nasmejana, tüdi te, gda dela kak kölnarca

škoga guči tüdi vogrski gezik, stero ga pa se je nej navčila v šauli, liki doma, največ pri babici Ilonki. »V Portoroži sam delala na

je povedala Vanessa in raztolmačila, ka je njeni hotel nej na glavnom otoki, na sterom je tüdi glavni varaš Valletta, liki na otoki Gozo: »Té otok ma rejsan leipo in čisto mordje. Gda sam mela kaj fraj, sam dostakrat sama balanckala okauli in san najšla lepe zalive (öböl), spoznala pa sam tüdi zanimive domanje lidi. Najšla sam tüdi enoga Prekmurca, steri ma s pajdašom iz Maribora restavracijjo z balkanskim gestijom. Ka se tiče samoga dela, je fajf tau, ka ma naš hotel pet restavracij in vsakša je malo načiša, tak ka sam se dosta vsega navčila.

lavko delili sobo z balkonom, te pa je ške ena cuj prišla. Vseeno je tau dosta baukše bilou kak v Portoroži. Zdaj pa živem ške s tremi sodelavci v enom stanovanji, nej daleč kraj od hotela. Mam svojo sobo, tak ka je fajf, nej je fajf samo tau, ka me zdaj pozimi dostakrat zebe. Tüdi če je zvüna 15 stopinj Celzija, bi trebela küriti, oni pa nemajo radiatorov ali kakše druge škeri za segrevanje,« je ške raztolmačila mlada Hodošanka in cujdala, ka je biu meseca januara hotel za tri kedne zapreti. Prva kak je prišla za en keden domau, je s fligarom odletela na Irsko: »Gda nekam deš je fajf tau, ka spoznaš dosta lüstva s celoga sveta. Kolega, steri je konec premináčuga leta zgotovo svojo delo na Malti, žive v Dublini. Pravo je, ka leko gdakoli pridem in tau sam brž izkoristila. Z dvema sodelavkama smo ga šle obiskat.«

Do konca septembra brodi, ka nede prišla več domau, čaka pa neka obiskov od žlate in poznancov. Ka pa te dale, kakši so



Tak je bilou, gda je ške fotbal špilala

niji. Tau mi je trno fajf bilou, vej pa sam fotbal špilala že od detečih let. Ali na žalost tak gé, ka samo malo žensk leko od fotbala tüdi žive, zatau sam tau tanjala.»

Na mariborsko višišo šaulo se je vpisala tüdi zavolo toga, ka ma rada gezike in ka rada odi po sveti. Ta šaula je po njeni rečaj sploy fajf zavolo toga, ka podpera mlade, ka leko dejo na prakso tüdi na tihinsko. Po prvom letniki je nej ške šla prej granice, liki za tri mesece na drugi konec Slovenije, v Portorož. Pri tom, ka so jo vöodabrali za tau delo, ji je pomagalo

recepčiji, samo tau se mi je nej tak vidlo, zatau sam se odlaučila, ka mo drugič rajši delala kak kölnarca. S tem delom sam se spoznala že te, gda sam ške bila v srednji šauli in sam tü in tam pomagala v soboškom Hoteli Diana. V drugom letniki sam se te odlaučila, ka prej program za izmenjavo študentov Erasmus pa dem v enoga od Kempinski hotelov. Nazadnje sam vöodaberala med dvema hoteloma, eden je na Malti, drugi pa v Španiji, pri Malagi. Na Malto sam šla zavolo toga, ka je ta nej šau niti



Na Malti se je tüdi že potapljala v mordji

Vleti, gda sam tam ške bila na praksi, sam najrajši delala v tistom tali, gé so bazeni. Tau se mi vidi, ka sam furt v gibanji, tak ka na den dostakrat preodim tüdi po 25 kilometrov.« Zavolo toga ka se ji je delo tak povidlo, se je odlaučila, ka se v hoteli zaposli za eno leto. »Gda sam v Portoroži bila, nas je bilou v sobi sedem. Tau je nej trno fajf bilou. Gda sam na praksi ške bila na Malti, sam tüdi živela v hoteli. En mesec sva si s sode-

ške tvoji plani, jo pitam na konci. »Moj cilj je, ka bi ške naprej vandrivala po sveti in delala v kakšnom petzvezdičnom hoteli. Preveč naprej pa ne brodim. Samo tau znam, ka da se nindri preveč žlakoma (udobno) počütim, te ščem titi dale,« je na konci ške pravla Vanessa Abraham.

Silva Eöry

Kejpi: Silva Eöry in osebni arhiv Vanese Abraham

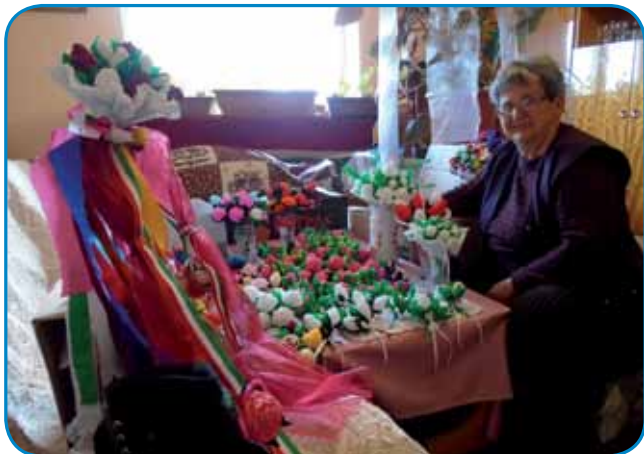
PAPIRNATI PÜŠLI PA RAUŽE NA BOROVO GOSTÜVANJE

Gda sam vidla v naši novinaj, kak se pripravljajo s papirnatimi rauži sombotelski Slovenci na borovo gostüvanje v Sakaluvce, sam naigra gratala,

foliško snejau, ženina, zvača, na kalapoše pa rejklina družbenom, stršini ... Za té vse delam štjüftjine rauže z bejluga papira, s toga tršo-

Tiste so tü lejpe bile, depa leko, ka mi tiste že ne vejmo tak dobro redti. Te rauže brž leko napravi, tau se dosta šté, ka cajt je zatok tü kratek. Petdvajsti püšlov iz sedem rauž, zatok trbej čas. Pa bole sporej dé redti té rauže tü. Dja tašne krauble püšle

Moram prajti, ka sam fejs nevoščena gratala, gda sam vidla té dvej ženske, s kakšnim veseldjom so mi kazale tau lepoto. Tau bi trbelo ji videti, kak skrbita, aj li vse lepau bau, aj vsikši, najbola pa županja, bau zadovolen, aj baur ijašnji bau od lejpi papirnati rauž tü



Šumistji Iluš je napravo püšle za sneje pa korine za svatbice pa družbane



Magyarna Ilika je delala püšle za svatbice

kak pa kaj stodjita baug naše dvej števanovske ženske, Iluš (Šumistji) Dončec pa Ilika (Magyarna) Dončec, stere dvej je zaprosila županja vesi Sakalovci Valika Rogan. Tau so buma obadvej za velko čast, poštenjé vzele, ka je županja mislila na njé, njim zavüjpa tau nej malo delo. Gda sam njija gora ziskala, skur sam na rit nazaj vö üšla. Tjelko lejpi püšlov, rauž! Telko papirnati püšlov pa rauž sam na enom mesti nikdar nej véjdl. Obadvej ženske sta eno svojo ižo (sobo) samo s tejmi rauži napunile, pa do eške itak več redle. No, vejpa tau je že za njija nej nika navvoga, spoj pa za Iluša, ka so na verički baur tü one redle vse rauže, Iluška ga pa eške okinčala tü, pa na Senik so tö redle. Aj lepau vögleda, ma lepo formo gorakinčan baur, so se med seov poglijale, stera za koj, za koga pa kakšne rauže de redla.

Iluš Dončec tak vzeme tau delo, ka: »Človek, če koma kaj obeča pa koma kaj dobro leko včinéj, zakoj bi nej. Müva z Iluškov s srca delava tau. Dja sem najbola zatok oblöjbila, ka moja čér se tü v Sakalavca drži, pa sam si brodila, ka telko aj dja njim tü pomorem. Dja delam püšle za snejau, za

ga, aj lepau stodjijo, držijo. Za baur pa redin iz drüdjji farb. Dja tak brodim, ka je veselo tau, če človek leko kaj pokaže pa napravi drügo-ma. Te štjüftjine rauže sam se navčila od pokojne Ane Unti, istino, ka težko, depa trno lejpe so. Valika nama prajla, aj prideva pomagat kinčat, z veseldjom deva pa pokaževa. Dja sam rada, če baur, gde je sneja z ženinom, tisto bejlo sama napravim, ka aj ma ime pa lejpo bau. Ka če človek kaj obeča pa štjé pokazati, tisto aj normalno bau.«

Ilika mi pa pripovejda etak: »Gda naja je županja Valika prosila, sam si dja tak brodila, ka si raztalava na polonje polonje, pa gda sam nesla Iluši pokazat, kašne rauže vejmo dja, te sva se tak odlaučila, ka té aj dja redim za svatbice püšle, ka té do vsi gnatji. Dja ne vejmo tašne redti, kašne ona redi, ona pa té nej. Tau so trnjove rauže z rauznatoga papira, pa s toga koušoga, ka če je že borovo gostüvanje, dosta lüstva pride gledat, té aj lepau vögledajo. Tau so malo ovakšne rauže, kak so ji prvin delali, ka moramo zatok naprej téjti tü od tistoga, kak je gnauk svejta bilau.

redim, kak je gnesden šega, prvin so pa bola dugše redli. Redim eštje za kalapoš, steri plešejo. Pa če de njim trbelo za baur kinčati, že mam kaši sedemdeset drüdjji trnjovi rauž tü. Če de mi cajt vöüšo, eštje leko dobri par lilij napravim, večfele nej, ka tisto tü nej lepau, če so vsefale vtjüper.«

pa aj od tej püšlov, rauž eštje vsikši lepši bau. Eštje za tau tü redijo, aj domanji leko podarijo lüctje s kakšno raužov. Rejsan majo velko srcé, velko lübezen do papirnati rauž, s tejm do svojga slovenskoga naroda. Vse čast in poštenjé sta vredne!

Klara Fodor

porabje.hu



www.radiomonoster.hu

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Pomalek nazaj pridejo črne štoklje

Na Vogrskom so spoj rejdkje črne štoklje, v Železni županiji samo od 6 do 10 parov je registrirani. Té gnejzde sodelavci Nacionalnega parka Őrség vsakšo leto gorpo-iščejo, dapa spoj fejsz skrb majo na tau, aj se tau ne zvej, gde so té gnejzde, zato ka tej ftiči so fejsz zaščiteni, več kak petstau gezero forintov vřednosti majo.

V Železni županiji v Őrségu od 3 do 5 parov geste, drügi pari pa najbola paulek Rabe v goščaj majo gnejzde. Najbola se v tejm pokaže, kak malo črni štokov je, ka lani so se samo v štiri gnejzdaj vözlegle mlade štoklje. Tej ftiči ne marajo lüstva, zato samo po velki gauščaj pa tam majo gnejzde, gde človek spoj ne odi. Kak drüge štoklje one tü konca marca, na začetka aprila pridejo sé k nam. Delavci Nacionalnega parka Őrség tašoga reda, gda še nega listja na drejvaj, odijo kaulak pa vküpzračunajo, kelko gnejzd je. Zavolo tauga, ka se fejsz bojijo, samo audalí z daljnogledom je gledajo, aj je ne postrašijo.

Če te podatke, gde so vidli črne štoklje, goranamalajo na zemljevid, te že gnejzdo tü bola nalletja najdejo v tistom kraugi. Da delavci Nacionalnega parka najdejo gnejzdo, te najprvin gorapo-iščejo, sto je lastnik tiste gauške, potistim pa napravijo en stau-mejterski kraug, gde se spoj ne sme nikanej delati. Pa nej samo paulek, liki v en kilomejterskom kraugi se tö samo tašo delo sme opravlati, ka je najbola potrebno pa samo z dovoljenjom. Pa tau samo od 15. avgusta do 1. marca. Potejm aj ftiči mir majo, zato strokovnjaki samo junija dejo blüzi pa poglednejo, kelko mladi ftičov je v gnejzdi, eden, dva ali tri, kasneje pa tau poglednejo, ka od nji se je kelko vöodneslo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

LMŠ na vrhu priljubljenosti političnih strank

Lista Marjana Šarca (LMŠ) je v zadnji anketi, ki je merila priljubljenost političnih strank v Sloveniji, premagala Slovensko demokratično stranko (SDS). Medtem ko je LMŠ priljubljenost od decembra zrastle z 8,5 na 22,4 odstotka, je SDS padla z 18,1 na 15,1 odstotka, je pokazala anketa Mediane za časopis Delo. Kot so zapisali pri časniku, rezultati niso presenečenje, saj se je podobno napovedovalo že v prejšnjih anketah. Je pa večje presenečenje, za koliko je stranki Marjana Šarca rating zrasel. V treh mesecih je več kot podvojila svoj rezultat. Kot so še zapisali, se je pojavil vtis, da je stranki uspelo prepričati precej neopredeljenih ljudi, saj se je njihov delež od januarja zmanjšal z 21 na 14 odstotkov, pa tudi prevzeti nekaj glasov koalicijskih partneric. Levica, SMC in SAB imajo odstotno točko manj, SD 0,7 odstotka in DeSUS 0,3 odstotka manj. Če upoštevamo, da so za prestop parlamentarnega praga potrebni štirje odstotki glasov, stranke DeSUS, SNS, SAB in SMC ne bi dosegle zadostnega števila glasov. Navdušenje nad delom vlade, ki ga kot zelo pozitivno ocenjuje skoraj 14 odstotkov vprašanih, kot pozitivno pa več kot 26 odstotkov, bi najbrž deloma lahko pripisali tudi izplačilu višjih plač skoraj vsem javnim uslužbencem in vsem, ki prejema minimalno plačo, so zapisali pri Delu. Na vrhu priljubljenih politikov je predsednik vlade Marjan Šarec prvič prehitel predsednika države Boruta Pahorja. Ta se je za vihtel na prvo mesto novembra 2012, na začetku svojega prvega predsedniškega mandata, do danes pa ga je za štiri mesece leta 2014 izpodrinil tedanji premier Miro Cerar. Anketo je za Delo na vzorcu 731 odraslih državljanov naredil Inštitut za raziskovanje trgov in medijev Mediana.

KDOR IMA CVETLICE RAD/STO MA RAUŽE RAD...

VITEZOVA ZVEZDA AMARILIS

Pozimi si polepšamo notranje prostore naših domov z lončnicami, tako imenovanimi zvezdami. Pred novo-

jo cvetni popki, skrbimo za stalno normalno vlažnost. Rastlini prija topel prostor v stanovanju (20 – 24°C).

s precej vidnimi pestiči in prašniki. Floristi radi porežejo prašnike, in s tem jim podaljšamo cvetenje. Nekateri pravijo, da se njihova okrasna vrednost s tem posegom malo zmanjša. Njihovo cvetenje nas raz-

ko znova lahko posadite čebulico v lonček in začnete s ponovno vzgojo. Pri skrbni vzgoji vam lahko amarilis cvete veliko let zapovrstjo. Vitezovo zvezdo najlažje razmnožujemo z zarodnimi čebulicami, ki poženejo



Amarilis uvrščamo v družino narcisovk, najbolj iskani so razni pisani križanci

letnimi prazniki smo imeli božično zvezdo, v tem času pa nas razveseljuje vitezova zvezda, pravimo ji tudi velika zvezda. Zaradi raznolikosti jih delimo v pet skupin: sorte s polnjenimi cvetovi, z enojnimi cvetovi, trobentastimi cvetovi, miniaturne vitezove zvezde in skupina cybister.

Vitezova zvezda je znana pod imenom amarilis. Doma je v tropskih krajih, zato ji moramo nuditi približno tako udobje za uspevanje v naših domovih, kot ga ima v domovini. Amarilis lahko kupimo kot sadiko v lončku ali čebulico. Le-to posadimo v lonček, ki je samo malo večji od premera čebulice. Pred sajenjem korenine čez noč namočimo v mlačno vodo. Mesnatih korenin ne odrežemo, odtrgamo samo čisto posušene. Ko sadimo, pogledamo, da je samo tretjina čebulice v zemlji, ostali del mora biti nad zemljo. Na dno lončka nasujemo nekaj grobega peska, in ga postavimo na sončno mesto. Zalivamo samo z mlačno vodo, sprva poredko, zemlja je lahko skoraj suha. Ko se pokaže-

Iz čebulice poženejo do tri cvetna stebila. Med rastjo poganjkov rastlino vsak dan zavrtimo okrog svoje osi. S tem bomo preprečili, da bi se poganjki nagnili proti svetlobi, ker ima rastlina težave z ravnotežjem.



Svetlo oranžni amarilisi s temnejšo sredino; cvetenje traja od štirih do šestih tednov

Ko se začnejo odpirati prvi cvetovi, ponoči rastlino odnesemo v hladnejši prostor, s tem podaljšamo vitezovi zvezdi cvetenje. Steblo lahko doseže višino 30 do 75 cm. Običajno je od 2-15 cvetov, ki so večbarvni



Amarilise delimo v pet skupin; nekaterim so vseč enojni cvetovi

veseljuje od štirih do šest tednov. Po cvetenju cvetove odstranimo, čez nekaj časa pa tudi steblo. Listov ne odstranjujemo, ker si čebulica z njimi nabira energijo za novo cvetenje. Poleti je priporočljivo postaviti lonček na prosto, najprimernejši je kakšen oblacen dan. Vse poletje skrbite za obilno vlago in tedensko gnojenje, sprva gnojite z gnojilom za listnate lončnice, konec junija pa začnite z gnojilom za

cvetoče lončnice. Avgusta prenehajte zalivati, tako se počasi posuši vse listje. Ko je to posušeno, vzamete čebulico iz lončka in jo imejte kakšen mesec na toplem in suhem, da se začnajo korenine sušiti, to je čas,

ob strani osnovne matične čebulice. Novo vitezovo zvezdo dobimo po 3-4 letih, ko je zarodna čebulica velika približno tretjino velikosti osnovne matične čebulice. Razmnožimo jo lahko tudi s semenom, z opraševanjem. S svojo eleganco in barvitostjo jo cvetličarji ponujajo za ekskluzivne prestižne šopke ob posebnih dogodkih.

NAMIG

Z rezjo okrasnih trav nikoli ne hitimo jeseni, kajti lati trav so predvsem pozimi lep okras. Porežemo jih na koncu zime, ko mine nevarnost zelo nizkih temperatur. Če so praznine med porezanimi travami prevelike, vmes posadite mačehe.

(Fotografija na prvi strani: Najbolj pogosto srečamo rdeče amarilise. Beli amarilisi so za posebne priložnosti.)

*Besedilo: Olga Varga
Fotografije: svetovni splet*

Karični reteš tetice Mariške

Karica je repa, stera ma trno zanimivi žma pa po formi je to nika ejkstra. Vekša je pa bola sladka, kak je navadna repa, stero so davali gnauksvejta živi-

rešetamo, vcujdamo 5 dek žira, eno dajco, 3 dl mlačne vodé, eno žlico kisa (ecet) pa eno žličko soli. Omejsimo testau, ka fanj mejirasto bau, napravimo



ni. Ma žunto-zeleno farbo. Indasvejta so go za večfele gesti nūcali.

Mariška Lang (Lang Rezsőné) je pred tresti lejtami išla v penzijo pa itak rada pečé, dapa kak pravi, ka-

hlebček, ga vrkar namažemo z žiraum, ga pokrijemo pa ga njamo počivati.

Po tistim testau vōpotegnemo na stauli (mizi), steroga smo pokrili z bejlím přecom, steroga smo prva po-



rični reteš (zavitek) samo na vekše svetke pečé. Pa poglednimo, kak ona tau napravi.

Najprva pripravimo nadev (töltelék), zato ka se té mora vōrazladiti. Kakši pau kile karične repe olūpamo pa go zribamo na ribaši, gde mamo šegau djabke ribati. Zribano repo na malo masti (žir ali olau) zdin-stamo, go malo posolimo. Vcuj vlejemó telko mlejka, ka go pokrije. V mlejki go na meko skūjamo pa go njamo, ka se razladi.

50 dek mele za reteše pre-

torili s melov. Vlečeno testau namažemo z žiraum, z dva kraja go pоторimo z nadevom iz karice, go s pomočjauv přeca (stolnjeka) gorazasūkamo. Reteš damo v ponev (pekač), vrkar ga namažemo z žiram pa vrnjim mlejkom (kislo smetano), ponev pa dejemo v topel rejngli. Gda se reteš lepau do redečoga pečé, ga vōvzememo, ga malo njamo, ka se razladi, potistim ga narejžemo. Sto ma rad, ga leko malo pоторi s cukrom v praji.

Dober tek!

L. R. Horváth

Delavnica na DOŠ Števanovci

11. februarja je našo šolo spet obiskala knjižničarka in pravljíčarka Metka Celec iz Murske Sobote. Delavnica in obisk sta že tradicionalna, saj vsak drugi mesec prihaja k nam in pripoveduje učencem pravljíce v dveh skupinah, najprej za nižje, potem pa za višje razrede. Ta dan je Metka pripeljala s sabo tri gospe, ki so upokojenke in izdelujejo za UNICEF punčke iz cunj.

Naši učenci so spoznali tehniko, kako šivajo, pletejo in okrasijo lutke. Bilo je zelo zanimivo. Lutke, ki jih naredijo v Sloveniji, prodajo in denar dajo za cepljenje otrok v revnih državah.

Naslednjo delavnico bo knjižničarka Metka Celec na naši šoli izvajala kmalu.

Hvala za možnost in za sodelovanje.

Agica Holec, ravnateljica



... DO MADŽARSKE

Ameriški zunanji minister v Budimpešti

Ameriški državni sekretar Mike Pompeo je prejšnji ponedeljek obiskal Budimpešto, ki je bila prva postaja na poti po srednjeevropskih državah. Zadnji ameriški državni sekretar, ki je obiskal madžarsko prestolnico, je bila Hillary Clinton leta 2011.

Ameriški zunanji minister je pozval Madžarsko, naj ne dovoli Moskvi, da dela razdor med zahodnimi zaveznicami znotraj zveze Nato. Washington je zaskrbljen zaradi nagiba madžarske diplomacije na vzhod in njenega razvoja političnih in gospodarskih odnosov z Moskvo in Pekingom. Madžarski zunanji minister Szijjártó je to opozorilo zavrnil kot "veliko hinavščino" v zvezi s kritikami, ki jih Rusiji pošiljajo zahodnjaki, po drugi strani pa sodelujejo z Moskvo na področju energije.

Pompeo je v Budimpešti izpostavil, da Washington skrbi predvsem vse večja navzočnost Kitajske na tem območju, še zlasti širitev Huawei, razvijalca 5G omrežij in drugega največjega svetovnega prodajalca pametnih telefonov, na Madžarsko in Poljsko. ZDA in njene zahodne zaveznice menijo, da bi Huawei-ovo opremo lahko uporabili za vohunjenje, njegovo širitev v srednjo Evropo pa vidijo kot naskok na trg EU. Predstavniki ameriške administracije je dejal, da so tudi zelo blizu podpisu bilateralnega obrambnega sporazuma z Madžarsko glede nakupa lovcev F-16.

Vlada za podporo mladim družinam

Premier Viktor Orbán je prejšnjo nedeljo v okviru ocenjevanja dela vlade v letu 2018 najavil vladni akcijski načrt v podporo mladim družinam. Namen načrta v sedmih točkah je dvigniti število rojstev in spodbujati mlade, da stopijo v zakonsko skupnost. Nekaj pomembnih točk: vsaka ženska, ki je stara manj kot 40 let, dobi ob prvem zakonu 10 milijonov forintov ugodnega kredita, del katerega prevzame država ob rojstvu otrok. Ženska z najmanj 4-mi otroki bo do konca življenja oproščena plačevanja dohodnine. Družine z več otroki bodo dobile 2,5 milijona nepovratne podpore ob nakupu osebnega avtomobila z vsaj sedmimi sedeži.

2019. márc. 9. 19.00
AGORA – Művelődési és Sportház
Szombathely, Március 15. tér 8.

Koprive
Girka
20
koncert

Koprive
Nagyszabású műsor a zenekarral és vendégeikkel
Spektakuláris program s orkestrum i s njihovim gostima
Danics Dóra (X Factor winner), **Petra Grišnik** és mások / I. d.

Rovačka tamburaška skupina Koprive s Petrovoga sela 9. marca uša drži svoj veuki 20. jubilejni koncert v AGORA-MSH v Sombotelu. Našo porabsko lüstvo je je leko čülo igrati v lanjskom juliuši v varaškom Slovenskom domi, dosta lidam so se povidli. Če pridete na sombotelski koncert, gvüšno leko čüjete gradišćanske ljudske pesmi, depa vsefelé rovačke naute od Međimurja prejk Slavonije do Dalmacije to. Koprive majo svoje pesmi ranč tak, vse igrajo z ljudskimi inštrumenti, dosta drügi goslarov to pozovéjo. Če vas briga koncert, leko karto küpíte v Sombotelu pri AGORA-MSH. Nede vam žau!

VEJDLA SEM, KA SEM PREJŠEŠNJA BEJLA

Prejšnji torek, gda sem pri tetici Peterni Mariški (po možej Zankoč) odo v Števanovci, taši veter je fudo, ka človeka skur goraobrnno, sploj pa tam na grbeni, gde so oni doma. Tašoga reda je malo lagvo, ka je tak fejest veter dosegne, ovak pa dobro, ka so tak visiko, zato ka če vō na podaukne stanejo, vidiyo skur cejlo ves pa dvorišče obadvej sinauv. Dobro je bilau v toploj tjōnji dolavsesti pa pripovedjati, sploj pa zato, ka rejsan so se veselili tauma, ka sem je malo pogledno.

- *Dobro toplo tjōnjno mate, tetica Mariška.*

»Moram nalagati, vejpa zima je, tak sem dostakrat zmrzavala pa glad vagala prvin, te gda je tak vražjo šlau«

- *Gda je tau bilau?*

»Te gda smo v velkom srmastvi bilej, gda so nas preganjali, še te, gda sem doma pri Ajdeni bejla. Tau so prajli, ka smo kulakdje bilej, zavolo tauga so te nas mantrali, očo so pa v vauzo zaprli. Dobro se spaunim na tau, dja sem te dvajsti lejt stara bejla.«

- *Kak tau, ka so vas nej na Hortobágy odpelali?*

»Telko sreče smo zato meli. Zato ka Škapper, mi smo ga samo tak zvali, ka Pudikaš, steri je na tanača (občini) bejo, je za Matjašin Margitom odo. Ajden je pa šogor (svak) bejo njej, pa on je Pudikaša s tejm krmo, ka go njema spravi, zavolo tauga je te Ajdene, kak nas, tak nazajdržo. Proti konca so že očo tū odpelali, zato ka na lišti bejo, ništje ga je že nej mogo obraniti. Dapa tau je sreča bejla, ka te je že tak konec bilau, zato samo pau leto bejo v vauzi. Nas so nej odpelali, dapa vejš, kak grobo so odli na nas, brata je vejn dvakrat odpelo AVH (UDBA), pa so ga tak vkūpbili, ka smo ga kumaj spoznali, gda je domau prejšo. Te je taši svejt bejo, če je stoj na drūgoga

kaj pravo, te so ga odpelali, nej se je šelo, če je laž bejo.« - *Če bi tau gnesden bilau, dja tak mislim, ka bi še ūši svejt bejo, kak je te biu.*

»Tau gvūšno ka je tak, te smo težko žejvali pa lagvo nam je šlau, nej smo masovdje djeli, par žgaunitjaj, par kapūsti pa pri graji smo gorazrasli, dapa bola veselo pa pošteno lūstvo je bilau kak zdaj. Te, gda si zaranka gorastano pa si vō na dvera staupo pa si zagledno sauseda ali koga drūgoga, te si krejčo na čleka. Zdaj se lūstvo nutrazapre v ram, kak če bi v vauzi bilej, zato ka televizija je cejlo lūstvo nauru naprajla, samo tejsto

zijejo cejli den. Dja ne gledam, samo v šesto vōri híradó (poročila) poglednem, zato ka ka so znautra v televiji, tau so vse frlauttja. Mena je tau velka nevola, ka v noči

njivi?

»Nej, zato ka dja seba vse v ograci pripauvam, osemdesetšest lejt sem stara, dapa



Peterna Mariška

dja sem še nikanej na svojo družino prisildjena. Pa nika ne morem prajti, prejdejo redno do mene, vse ka trbej, pomagajo, od dva sina do sneje do vnukov vsi, tak ka



Tak lepau se vidi v ves

ne morem spati, tau name fejest mantra.«

- *Če televizijo ne gledate, ka te delate cejlo nauč?*

»Po pravici ti vōpovej, dostakrat tri, štiri pejkline (raužne vejnce) vōzmolim pa odim od edne okne do drūge. Drūgo tak nega, djeleni odijo pa včasim pet šest me gleda nutra na okno, zato ka nika se ne bojijo.«

- *Ne delajo vam kvara na*

rejsan nika ne morem prajti. Samo tau je falinga, ka prejdejo, dvera odprejo, da odi-dejo, dvera zaprejo, pa baba je pá sama.«

- *Ka mislite, te bregj, gde ste doma, kelkokrat sta ga gora pa dola zopojdli?*

»Tau ne moreš vtjūpdati, včasim na den pet, šestkrat, tjelko lejanov trave trbelo vōprinesti kravam. Te so še krave tū s tašoga žejvale,

ka je na njivi raslo, ka smo njim vōželi, zato ka senau je tū poskaupoma bilau. Vidiš, zdaj pa več nikoma nej trbej, vsakši bola taždje. Če bi tau starci vidli, vejn bi tak nauri gratali. Cejlak drūdji svejt je grato. Zdaj je tak, ka lūstvo eden drūgoga nika ne drži, nej mlajši stariše, nej stariš mlajše, nej saused sauseda, tak kak edno nejmaro lūstvo. Mladi odejdejo, stari tamejrajo, skur vsakši tjeden je pokapanje. Dostakrat, gda ne morem spati, na prstaj račounam, tjelko prazni ramov je v Števanovci. Steri pa sé prejdejo z drūdje krajine, tejste pa ne vejmo, ka za lidi so. Dja že taše puno mam

kaulak sebe, dostakrat se že rajsan bojim, vejn tak zavolo tauga ne morem vnoči spati. Tak vōgleda, nej samo vrejmen, lūstvo se tū vse preobrnaulo.«

- *Prvin je pozimi tū več sne-ga bilau kak zdaj, nej?*

»Petdesetdrūgoga leta je od moža baba mrla, ka je tōj pri nas bejla, te je tak velki snej zapadno, ka je pau vesi prišlo snejg odmatavat. Zato, ka smo go nej mogli do poštiye dola odpelati, samo s sanami, gda so že taodmetali snejg. Tak velki snjeg zapadno, ka gda so paut spucali, je naokrajmi vekši snejg bejo kak lūstvo. Te je še po zimaj bejo snejg, zdaj tau že tak nej zejma, ka je gnesden.«

- *Gda je snejg zapadno, te ste bar malo leko počivali.*

»Te smo tū nej počivali, goščice, kukrco smo lūpali, moštji so grable, klince pa tašo kaj redli pa popravlali. Dja še gnesden sem tak, ka si klince sama napravim v grable, nédem zavolo tauga k sauseda. Strla sem si štejo očka pa sem si ga notanapravila, če je ranč nej taši mauder. Dostakrat pravim sinej Pišti-

na, če gleda te očak, aj se ne smeje, zato ka tau je žensko delo.«

- *Osemdesetšest lejt ste stari, dapa tak ste friški, tak dobro vōgledate, ka bi tau niške nej pravo.*

»Ne vejmo, za koga volo je tau tak, vejpa sem dja v življenji vsigdar sploj dosta delala, velko srmastvo je bilau pa djesti tū nej bilau tak, kak bi trbelo, mesau smo samo bola na svetke vidli, ovak nej. Vejpa vse smo mogli doladavati, kromče, svinje, senau, drva, mlejko, dajca, vse, ka smo pripauvali cejlo leto, tejsto je te vrag odneso. Istina, zdaj sem dja že tū bola tak po gospočkom, če nega mesau na obed, te je tejsto že nej obed. Istina, dja tau djejm, ka štjem, zato ka sama sebi tjōjam, ka zaranka zažalejm, te tejsto napravim. Zvūn tauga, ka družina zazine, tisto dja njim spečem. Zdaj, ka Žužin den baude, se njim obečala, ka črešnjove pa slivove retase njim spečem, tau de moj dar za njé. Dja dostakrat pa dosta fela vse njim pečem, kak rajo tak fanke, perece, ka ranč zaželejo, tisto njim napravim.«

- *Od koga ste se navčili tak dobro pečti?*

»Od matere, pa od tasta sestre, stera je tōj z nami bejla. Od moža matere sem se nej mogla, zato ka ona je nazaj k materi domau odišla. Dja sem k tauma rami prejšla, dja sem vejdlja, ka sem prejšešnja bejla pa dja sem vejdlja, ka nej moja rejč prva. Dja sem z vsakšim vsigdar dobro vōprejšla, kak z možaum tak z mlajši, dja nikdar z nitjim sem se nej trgala.

- *Ka je vam zdaj najvekšo veseldje, zdaj, gda ste zvekšoga vsigdar doma?*

»Zdaj mam edno velko veseldje, zato ka mam edno malo, lejpo dve leta staro pravnuke, stera me večkrat pogledne, tauma se fejest veselimo.«

Karči Holec

»... na sztári szlovenszki jezik obrnyeno ...« - 12.

NOVINE V STAROJ PA NAUVOJ DOMOVINI

En malo po priključitvi vekšoga tala Slovenske krajine cuj Kralstvu Srbov, Hrvatov ino Slovincov so evangeličani to začnili vödavati svoj mejsječnik »Düševni list« ino letopis »Evangelicanski kalendari«. Svojo »šinjorijo« ali seniorat so stvaurili leta 1922, tak se jim več nej trbölö tak fejšt bojati, ka se

redno samo od leta 1923 vödavali. Urednika letopisa »Evangelicanski kalendari« sta duga lejta bila *Adam Luthar ino Janoš Flisar*; druknivala sta zvekšoga nabožna dela, depa nika dojobrnjene pa originalne literature je ranč tak bilau. Kalendar se je vsikdar začno s pozdravom »stau lejt

ri, šteri so vöprihajali med oböma bojnama, je biu prvi »Dober pajdaš kalendari-um«. Vö ga je davo *Franc Talányi*, za šteroga je dosta lidi pisalo, donk pa je nej mogo vsikdar napuniti svoj letopis. Zatok je sam tö kaj napiso, v kalendari pa so bile zvekšoga »pripovejsti hasnovite i smeječe«. Bralci so zvün navučni pesmi leko v ništerni veršaj najšli moderne forme pa čütenja ranč tak.

Talányi je v svojom kalendari emo skoro takšo politiko kak evangeličani: nej je želo gezikovno-kulturno integracijo v slovenski narod, dostakrat je biu revizionist. Tau se je najbole pokazalo, gda je Prekmurje nazaj k Vogrski prišlo.

Takšo miseu je emo »verstveni, politični i kulturni tjédnik Mörska krajina« tö, šteroga je leta 1922 začno vödavati *Števan Kühar* z Markišaveč. Pet lejt so novine vöprihajale

v prekmurskoj pa madžarskoj rejči, v nji je bilau dosta domanje literature tö. Med pripovejstami je bilau vnaugo zgodovinski, navučni pa lokalni pisanj. Kühar je vörvö v tau, ka prihaja naša »staroslovenska rejč« s tzv. stare cerkvene slovanščine (gezika Cirila ino Metoda), zatok je vödržo pri indašnjom geziki pa literaj. Tau pa najbole z želenjom po reviziji, ka se je najbole pokazalo, gda so novine leta 1927 gratale cejlak vogrske. Dostakrat so pisale prauti političnim neprijatelom, gda pa gda z lažnimi informacijami, za-

tok so je večkrat penezno poštrafali.

Prekmurski delavci v Meriki so se ranč tak začnili kulturno ino medijsko organizirati, vödavati novine. Katoličani so že med prvov svetovnov bojnov meli glasilo »Vogrski Slovenec«, evangeličani »Zvona glas«. Za mejsječnik »Zvezda vogrskih Slovincov« je madžarski rosag peneze davo, ka bi gordržo čütenje do vogrske domovine. V Betlehemi v Pennsylvaniji je delalo sploy dosta Slovincov, zatok so začnili leta 1915 vödavati »Slobodno

kritike, največ o gledališči. Če je štoj napiso kakšo literarno delo, so ga nadruk-nivali, pa tak dali volau za pisanje. Vse je bilau v prekmurskoj rejči z vogrskimi literami, vej so pa uredniki pravli, ka so se njini bralci eške po vogrski šaulaj včili šteti.

Med dvöma svetovnama bojnama je tak gorausto eden ejkstra, prekmurski gezikovno-literarni sistem, pisateli so v svoji delaj dale pelali dvejstau lejt staro tradicijo pisanja v geziki vogrski Slovincov. Z nauvim štíluši ino idejami pa je té cajt dosta vrejdnosti stvau-ro v našoj kulturi.

Slovenski (jugoslovanski) rosag se je trüdo, ka bi na cejlöj slovenskoj zemlej napravo enotno gezikovno politiko, zatok je sto s kem prva vpelati knjižno slovensko rejč v šaule, cerkve, kancelaje ino novine. Donk pa je biu gvüšen: skrb je trbej meti na mišlenje pa gezik lüstva s té kraj Müre ino eške en čas njati javno nücati domanjo rejč.

Za tau so se največ trüdili vönavčeni lidgé, šteri so se šaulali eške na Vogrskom ino se žmetno nut v nauvo politično, narodnostno ino kulturno situacijo vkapčili. Koncepti so bili večfele: evangeličani ino Števan Kühar so želejli nazaj pod krono svetoga Štefana, novine *Jožefa Klekla* so se v 1920-i lejtaj trüdili za avtonomijo, po leti 1930 pa za tau, aj se pomalek vpela knjižna slovenščina.

Na začetki so se domanje rejči držali tisti mladi tö, šteri so štanderali v Ljubljani ali Maribori ino meli krepko narodno čütenje. Donk pa so za en malo začnili tanjati tau mišlenje ino graditi nauvo literaturo v slovenskoj knjižnoj rejči.

-dm-



Evangelicani so sploy dugo nücali vogrske litere

vtopijo v veukom maurdji drugi vör v nauvom rosagi. »Düševni list« je emo zvün vörski cilov kulturne tö: v njem so nadruk-nivali na priliko cejlöga »Toldina« *Jánosa Aranya*, šteroga je dojobrno *Janoš Kardoš*; nut pa so pokazali veuke pa erične lüteranske vogrske slovenske možé ranč tak. Doj so obračali zvekšoga nabožna dela z madžarske pa nemške rejči, depa posvejtna pisanja tö, med njimi veuke vogrske pesnike. Té novine so cejli čas v domanjoj rejči pisali, depa v takšoj, štera je bila sploy ovaška od guča prausnoga lüstva ino tradicije se je ranč tak nej djenau držala. Do konca leta 1931 so nücali vogrske litere, sledik deset lejt slovenske, depa povrnauili so se na madžarske, gda je krajina v drugoj svetovnoj bojni nazaj k Vogrskoj prišla.

Že na djilejši evangeličanski dühovnikov oktaubra 1915 so se odlaučili za lüteranski kalendar, šteroga pa so

staroga vrejmena-proroka« ino »regulami vrejmena«. Tau je dostakrat humorno bilau, bralcom so priporáčali delavnost ino razménost. Po leti 1919 je vsikdar več novin pisalo v prekmurskoj rejči, štere pa so večkrat samo za politične cile nücali. Vnaugokrat je nej bilau zavölé penez, ali so se uredniki svajüvali. »Prekmurski glasnik« se je trüdo za baukšo gospodarsko pa socialno situacijo v krajini, zatok je zvekšoga o takši témaj piso. Donk pa se je v njem najšlo mesto za literaturo tö, tak za domanjo kak za dojobrnjeno. Tednik so na začetki pisali v knjižnoj rejči, za en malo pa so gorprišli, ka leko v tistom cajti samo tak lüstvo cujdobijo, če se ma v geziki tö približajo. Té novine so šteli lidgé liberalnoga mišlenja, med šterimi je bilau dosta državni uradnikov (hivatalnokok), kiso v Prekmurje prišli po prvoj svetovnoj bojni.

Med posvejtnimi kalenda-



V Meriki so vödavali več slovenski novin

rejč«. Med sodelavci pa je prišlo do takše svaje, ka so vödateli novinam nauvo ime dali: »Amerikanski Slovincov glas«.

Tau je bilau glavno glasilo med prekmurskimi delavci v Meriki, vküper je povezüvalo vogrske Slovence. V té novine so pisale vse vörske pa dobrodelne organizacije, tak katoličanske kak evangeličanske. Vö so prihajale več kak tri deset-lejtja ino pisale o narodnostnom, političnom ino vörskom žitki Slovincov v Betlehemi. Bralci so leko dosta šteli o kulturi, po programaj so v novinaj vödali

VEUKI PA MALI MAURSKI VARAŠ

Na Vogrskom je lani 31. decembra niške nej delo, vej pa je biu štiridnevni svetek. Tistoga pondejlka pa so bile ulice Kopra žive, v Sloveniji je vsikiš v službe leto. Müva s padašom sva delaven den vöponücala pa staupila v bauto na Titovom trgi, ka aj bi küpila nika za pod zaub.

Mogla sva najti dar za poznan-
ce v Somboteli, zatok sva radi-
va bila, gda sva s police vzela
kafej z Etiopije, šteroga odava
slovenska firma. Nej pa sva
radiva bila, gda sva za en malo
nutsedla v »loggjo«, zidino s
terasov, gde je francuski pisa-
tel Stendhal tō rad počivo. Tak
lagvi kafej so nama vōprinesli,
ka sva mogla žma z ednim bu-
rekom v pekaraji včasik dojpō-
težiti.

Na etom glavnem trgi je največja zidina katedrala Marijinoga vnebovzjetja, štera je center Püšpekije Koper. Tau je tretja največša cerkev v Sloveniji, štera pa je prej glasna tó,

rib nej mogo padaši na vogrsko obrnauti. Donk sva samiva gorprišla, šteri je polip, šteri rak pa šteri požak.

Prišla sva na madakamski
parkplac, té pa je biu že preveč
puni. Zbojala sva se, kak va ve-
čer pá mesto najšla, če se zmejs



Giuseppe Tartini ino cerkev svetoga Djürina

odpelava v Piran. Z busom sva donk nej stejla titi, zatok sva zbrala batrivnost pa se napau-tila.

na lejvo, zmejs pa se nam pred očami opré pogled na vodau, na varaše pa vesnice. Eden najlepši talov poti je drevored (fasor), šteri kak liki eden zeleni šator pokriva poštijo prauti Portoroži blůzi vesnice Strunjan.

Pá je sunčen dén biu, zatok je spoj dosta avtonov pelalo. Prva kak bi prišli v Piran, leko svoj mašin njamo v ednoj veukoj garažnoj žiži na sedem štaukov. S padašom sva se prestrašila, vej je vu vrnji dvej etažaj že vse puno bilau, zatok sva se v pétom štauki stisnila v edno samo prazno vausko lüknjo. Te sva pa vidla, ka je spodkar skoro vse prazno bilau, pa eške vanej pod milim nébom bi leko komaut parkérala.

Od zvūna varaša pela mali bus prauti centri. Tau so v Pirani sploj dobro vōnajšli, vej pa če štoj plača za parkeranje, ga šenki nut v mesto odpelajo. Paut trpi dobri pet-šest minut, pa smo že na trgi, šteri je dau-bo ime po komponisti Tartini-ni, ki se je v 17. stoletji v etom varaši naraudo. Té glaven plac je inda vodēni biu, čanaklinge pa mali šifti so se leko nutpri-pelali v njega. Sledik so ga napunili z zemlaup pa so tam dugo cajta avtonge parkerali. Gnes se leko v Piran pripela samo tisti, šteri za tau dopūšče-nje má. Istina, ka ništerni raj vōplačajo 20 evrov štrafa, pa donk nutpridejo.

S padašom sva se oprvin podala v male ulice, štere so spoj

vauske pa se na njini dveji strani
zdigavajo kameni rami na
več štavkov. Okna so tak bliži
edno drugoma, ka leko doma-
nji svojoma sausedi z ov kraj
ulice z rokav kaj prejkajajo.
Včasih pride turist v na kakši
menjši trg, na sreji šteroga
skoro vsikdar stoji študenec.
Kak liki v Benetkaj (Velcome),
vej je pa Piran petstav lejt slišo
pod té eričen taljanski varaš na
vodej.

Maloslovenskomesto je nazem-
lej, štera kak liki eden gezik nut
v maurdje visi, nej trbej dosta
cajta, pa je pautnik že pri malo
cerkvi Marije Zdravdja na kon-
ci Pirana. Od tam že vidi kame-
no stenau, nad šterov kraljuje
farna cerkev svetoga Djürina.
Po dosta stubaj se leko pride k
zidini, štera je simbol Pirana.
Od vrkaj se v lejpom vrejmeni
vidi vse do taljanskoga Trsta,
depa veuke šifte daleč na vodej
ranč tak leko na pamet vzeme-
mo. Znautra v cerkvi je dosta
baročni kinčov, šteri se lepau
vidijo, gda sunce nut sija.

Od zvüna se zdigava törem, na

tau, ka aj bi vu varaš eden neprijatel nej mogo nutpriti.

S padasom sva se nej pokisila splezditi do varaški sten, po kratkom blaudenji sva raj odšla k frančiškanskomi klauštri, gde sem ge tō eške nikdar nej biu, če rejsan sem že sploy dostkrat v Pirani odo. Na ganki so bile vōpostavlene veuke korenjé edne drejve, v štere si je leko eden človek nutsedo. V ednoj sobi so meli male betleheme s cejloga svetá, na priliko z Afrike, Ažije pa Merike. V maloj kapejli so svečano vodau držali v ednoj sploy veukoj školjki (kagyló), štera je bila žmetnejša od dvaisti kil.

Naja nogé so ranč tak žmetne grtūvale, zatok sva se napautila k maurdji, gde stogi edna restavracija skraj drūge. Cejne so skoro vseposedik gnake, vejpa se krčmariošam ne splāča od eden drūgoga bole falo gesti odavati. Biu je Silvestrov den, donk pa je bilau tak toplo, ka sva s padašom vanej dojsjdlā. Un je eške nikdar nej kalamare (tintahal) djo, zatok sem ga



Piran kak liki eden gezik nut v maurdje visi

zavolo zvonauv v 43 mejtere visikom törmí. S padašom sva nej gorsplezdila, liki sva si od znautra poglednila Božo ižo. Lidam v črnóm gvanti so dühovnik ranč blagoslov davali, zatok sva za en malo na tüoma vöstaupila.

Paut naja je pelala na tržnico,
na senje. Če sva že v Ljubljani
nej vidla ribe, sva v Kopri sre-
čo mejla: vsefelé žive pa mrtve
maurske stvarine so odavali,
eden bautoš nama je vse dje-
nau raztomačo. Škoda samo,
ka sem ge slovenska imena od



Betlehem z Južne Merike (Peru)

šteroga leko splezdimo po lese-
ni stubaj. Na vsikšom malom
štauki je nutvrezano imé edno-
ga andjela v hebrejskom, latin-
skom pa angleškem geziki. Na
vreji se opéra čudovitni razgled
na Piran, moremo pa vüja zatis-
niti, gda zvon vdari. Pod nami
so vse streje redeče, audaleč se
čüje larma Tartininovoga trga,
šteri je kak liki eden bejli talejr.
Na ednom bregej vidimo stare
črne stené, té so skrb mele na

nagučo. Cuj sva dobila dobro »tržaško omako« s česnekom ino »blitvo«, ka je kak liki edna zelena trava.

Kafej po obödi sva že na Tartiniovom trgi pilá pa kaulivrat gledala. Na pamet sva vzela, ka je kauli placa več muzejov. Kakše kinče pa té skrivajo, leko zvejte, če ov keden pá preštete mojo pisanje.

-dm-



SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

**OD 22. FEBRUARJA
DO 28. FEBRUARJA**

PETEK, 22.02.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Alpe-Donava-Jadran, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.25 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.25 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Odvratne rime: Drugi del, risani film, 17.55 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Rija in Krokodil: Bazen, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Zapisan slavi, ameriški film, 1.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.50 Info kanal

PETEK, 22.02.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 8.00 Zimski počitniški program, 9.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: alpska kombinacija - superveleslalom (M), 10.45 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: nordijska kombinacija - skoki na veliki skakalnici, 11.45 Slastna kuhinja: Duet iz ostriza in lososa, 12.00 Dober dan, 12.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: alpska kombinacija - slalom (M), 14.15 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: skoki - kvalifikacije na veliki skakalnici (M), 16.10 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: tek na 10 km, 17.15 Migaj raje z nami, 17.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 18.15 Kjer bom doma (II.): Kaj ti govori srce, avstralska nadaljevanka, 19.10 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 19.25 Videotrak, 20.05 Selma, angleško-ameriški film, 22.15 Televizijski klub, 23.10 Videotrak, 23.45 Zabavni kanal, 5.45 Videotrak

SOBOTA, 23.02.2019, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 9.30 Male sive celice, 10.15 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 10.30 Osvežilna fronta: Splet, oddaja za mladostnike, 10.55 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.05 Rojstvo samovozečega avtomobila, britanska dokumentarna oddaja, 15.05 Prava pot do telesne vzdržljivosti, britanska dokumentarna oddaja, 16.00 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip, 17.35 Slovenski magazin, 18.05 Ozare, 18.10 Kuharija na kubik: Jetra s pire krompirjem, kuharska oddaja, 18.40 Reaktivčki: Tadž Mahal, Indija, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz, 21.20 Kaj dogaja? Z Jonasom, 21.55 Prevara (IV.), ameriška nadaljevanka, 23.00 Poročila, Šport, Vreme, 23.30 Dekle, ki je dregnilo v osje gnezdo, koprodukcijski film, 1.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.20 Dnevnik, 2.40 Sobotni dnevnikov izbor, 2.45 Utrip, Šport, Vreme, 3.15 Info kanal

SOBOTA, 23.02.2019, II. spored TVS

6.20 Na lepše, 6.55 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni veleslalom, 8.55 Smučanje prostega sloga - svetovni pokal: smučarski kros, 10.15 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (Ž), 11.00 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski tek - skiatlon (Ž), 11.40 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (M), 12.25 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski tek - skiatlon (M), 14.10 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: skoki na veliki skakalnici (M), 16.45 Rokomet - liga NLB: Gorenje Velenje : Loka, 19. kolo, 18.55 Avtomobilnost, 19.25 Videotrak, 20.05 Truman, špansko-argentinski film, 21.55 Zvezdana, 22.40 Izštekanih 25, koncert 2018, 0.00 Videotrak, Šport, 2.05 Zabavni kanal, 5.40 Videotrak

NEDELJA, 24.02.2019, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.00 Govoreči Tom in prijatelji, risanka, 10.10 Kozmo: Risi, belgijska otroška nanizanka, 10.55 Prislunhimo tišini, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodno-

zabavna oddaja, 15.05 Velike oči, ameriški film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Zmajči zmaj: Brez kaplje vode, risanka, 19.00 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 20.30 Z Mišo, 21.20 Šport - nogomet, 21.30 Poročila, Šport, Vreme, 21.50 Sicilija med ljubeznijo in sovraštvom, ameriški dokumentarni film, 23.15 S. Prokofjev - B. Cullberg: Romeo in Julija, koprodukcijski tv balet, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.30 Info kanal

NEDELJA, 24.02.2019, II. spored TVS

6.15 Slastna kuhinja, 6.30 Duhovni utrip, 6.55 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni slalom, 8.55 Smučanje prostega sloga - svetovni pokal: smučarski kros, 9.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 1. vožnja, 10.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: alpska kombinacija - smuk (Ž), 11.25 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski tek - ekipni sprint, 12.30 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 2. vožnja, 13.30 Alpsko smučanje - svetovni pokal: alpska kombinacija - slalom (Ž), 14.30 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: skoki na veliki skakalnici - ekipna tekma (M), 16.45 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: nordijska kombinacija - ekipno: skoki na veliki skakalnici, 17.15 Nogomet - državno prvenstvo: Krško : Olimpija, 20. kolo, 19.40 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: štafeta - ekipno, 20.15 Žrebanje Lota, 20.20 Nenavadni obredi: Množični shodi, britanska dokumentarna serija, 21.20 Moja generacija, britanski dokumentarni film, 22.50 Zvezdana, 23.30 Kaj dogaja? Z Jonasom, 0.00 Vikend paket, 1.20 Videotrak, Šport, 3.25 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

PONEDELJEK, 25.02.2019, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Obzorja duha, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Sveto in svet, 14.35 S-prehodi, 15.05 Dober dan, Koroska, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.05 Bacek Jon: Krtine, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Umetni raj: 69. Berlinale, 23.30 Oskarji - dan potem, 0.00 Glasbeni večer, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.40 Info kanal

PONEDELJEK, 25.02.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 8.00 Zimski počitniški program, 10.45 Slastna kuhinja: Kremna ribja juha s kozicami, 11.00 Dobro jutro, 13.45 Dober dan, 14.30 Na lepše, 15.25 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.20 Prava ideja: Spintec, igralniška oprema, 16.50 Kjer bom doma, avstralska nadaljevanka, 17.45 Oskarji - dan potem, 18.20 Slovenska Matica - 150 let dela za slovensko kulturo in znanost, dokumentarni film, 19.20 Videotrak, 20.00 Svetovni popotnik: Najzanimivejše južnoameriške pustolovščine, 20.55 Tannbach - usoda neke vasi (II.): Zid za mir, nemško-češka nadaljevanka, 22.40 Poštarjeve bele noči, ruski film, 0.20 Luči mesta, kratki igrani film, 0.35 Zadnja beseda!, 1.15 Videotrak, 1.50 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

TOREK, 26.02.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.40 Umetni raj: 69. Berlinale, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio city, 14.35 Duhovni utrip, 15.25 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 15.55 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 Ernest in Celestina: Duhci, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Beseda na A (II.), britanska nadaljevanka, 21.00 Dosje, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Pričevalci: Alojz Paulin, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.30 Info kanal

TOREK, 26.02.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 8.00 Zimski počitniški program, 10.50 Slastna

kuhinja: Piščančji zvitki, 11.00 Dobro jutro, 12.35 Joker, kviz, 14.15 Avtomobilnost, 14.55 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski tek, 10 km (Ž), 16.00 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski skoki (Ž), ekipna tekma, 18.00 Kjer bom doma (II.): Novo leto, avstralska nadaljevanka, 18.50 Slovenski magazin, 19.20 Videotrak, 20.00 Ogrožena mesta: Benetke, francoska dokumentarna serija, 20.50 Prava ideja, 21.25 Skrivnost jezera: kitajsko dekle: Ljubljani, koprodukcijška nadaljevanka, 22.30 NaGlas!, 22.50 Videotrak, 23.25 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

SREDA, 27.02.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Koda, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Z Mišo, 14.30 Osmi dan, 15.05 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Male sive celice: OŠ Frana Albrehta Kamnik in OŠ Srečka Kosovega Sežana, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Alpska Makroregija, 17.55 # Tu EU: Julija Reda - splet in avtorske pravice, 18.00 Trobka in Skok: Umetnika, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Ponoči je vsaka krava črna, belgijski film, 21.30 Ivan brez življenja, kratki igrani film AGRFT, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Profil: Ervin Hartman ml., 23.40 Alpska Makroregija, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.35 Info kanal

SREDA, 27.02.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 8.00 Zimski počitniški program, 10.45 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 11.15 Slastna kuhinja: Piščančji filet po havajsko z ukrajinsko solato, 12.00 Dobro jutro, 13.55 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski tek, 15 km (M), 16.00 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski skoki (Ž), 18.10 Kjer bom doma (II.): Večna ljubezen, avstralska nadaljevanka, 19.10 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Currentzis - klasični upornik, nemški glasbeni dokumentarni film, 20.55 Moje mnenje, 21.50 Češko stoletje: 1989 - Še zadnjič hura, češka nadaljevanka, 23.20 Videotrak, 23.55 Zabavni kanal

ČETRTEK, 28.02.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Alpska Makroregija, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.35 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Pod drobnogledom - Nagyító alatt, oddaja TV Lendava, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Makroregije - Jadransko-jonska: Ribiči na reki Bojani, 18.00 Balončkovo: Barve, risanka, 18.10 Mišo in Robi: Rojstni dan, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.30 Veliki slikarji na malem zaslonu, britanska dokumentarna serija, 0.20 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Info kanal

ČETRTEK, 28.02.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 8.00 Zimski počitniški program, 10.25 Slastna kuhinja: Andaluzijski gazpaco in prigrizki, 10.55 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: nordijska kombinacija - smučarski skoki na srednji skakalnici, 12.55 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski tek - štafeta (Ž), 14.30 Za vse upe sveta, dokumentarna oddaja, 15.10 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: nordijska kombinacija - smučarski tek, 16.15 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski skoki - kvalifikacije na srednji skakalnici (M), 17.55 Kjer bom doma (II.): Odgovori mi, ljubi, avstralska nadaljevanka, 18.50 Firbcologi, mozaična oddaja za otroke, 19.20 Videotrak, 20.00 Kitajska iz zraka (II.): Dežela gora in rek, koprodukcijška dokumentarna serija, 20.45 Avtomobilnost, 21.20 Makroregija tukaj in zdaj, 22.15 Slovenska jazz scena, 23.05 Videotrak, 23.40 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

2019. MÁRCIUS 2.

RÁBAVIDÉKI SZLOVÉNEK RÖNKHÚZÁSA

PORABSKO BOROVO GOSTÜVANJE

AZ ORSZÁGOS SZLOVÉN ÖNKORMÁNYZAT TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT A 2019. MÁRCIUS 2-ÁN SZAKONYFALUBAN MEGRENDEZÉSRE KERÜLŐ „RÁBAVIDÉKI SZLOVÉNEK RÖNKHÚZÁSA” ELNEVEZÉSŰ PROGRAMRA.

A „RÁBAVIDÉKI SZLOVÉNEK RÖNKHÚZÁSA” 2015-BEN A SZELLEMI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG NEMZETI JEGYZÉKÉRE IS FELVÉTELETT.

PROGRAM:
13.00: GYŰLEKEZÉS A FEZO TELEP MELLETT, AHONNAN A RÖNKÖT A „MENYASSZONNYAL” ÉS A „VÖLEGÉNNYEL” VÖFÉLYNEK ÉS KOSZORÚS-LEÁNYNAK ÖLTÖZÖTT LEGÉNYEK ÉS LEÁNYOK, JELMEZESEK MÓKÁZÁSA KÍSÉRETÉBEN A FALUBA HÚZZÁK.
15.00: KÉTNYELVŰ ESKETÉSI CEREMÓNIA, MAJD A RÖNK ELÁRVEREZÉSE A BUSZFORDULÓ MELLETT.
16.00: „LAKODALOM” (BÁL) A SÁTORBAN A SZLOVÉNIAI EKART ZENEKARRAL.

A PROGRAM KIVITELEZÉSÉN AKTÍV KÖZREMŰKÖDŐ: SZAKONYFALU KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA / SZAKONYFALU SZLOVÉN NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATA / SZAKONYFALU KÖZSÉG CIVIL SZERVEZETE / A RÁBAVIDÉKI SZLOVÉN NYUGODJAS EGYESÜLET

A TELEPÜLÉSEN A KÖZÜTI FORGALOM 13.00 ÉS 16.00 ÓRA KÖZÖTT SZÜNETEL!

DRŽAVNA SLOVENSKA SAMOUPRAVA VAS VABI 2. MARCHA 2019 V ŠAKALOVCE, NA PRIREDITEV „PORABSKO BOROVO GOSTÜVANJE”. PORABSKO BOROVO GOSTÜVANJE JE BILO LETA 2015 VPISANO V REGISTER ŽIVE KULTURNE DEDIŠČINE NA MADŽARSKEM.

PROGRAM:
13.00: ZBIRANJE PRI FEZO D.O.O., OD KODER BODO „SVABICE” IN „DRUŽBANGE” VLEKLI BOR S „SNEJO” IN „MLADOŽENCEM” V VAS V SPREMLSTVU PUSTNIH NAŠEMLJENCEV.
15.00: DVOJEZIČNA PARODIJA POROKE TER DRAŽBA BORA PRI AVTOBUSNI POSTAJI.
16.00: ŽENITOVANJSKA GOSTIJA (GOSTÜVANJE, PLES) V ŠOTORU Z ANSAMBLOMEKART IZ SLOVENIJE

DOLŽEVSKI PROGRAM AKTIVNO SODELUJEJO: LOKALNA SAMOUPRAVA ŠAKALOVCI / SLOVENSKA NARODNOSTNA SAMOUPRAVA ŠAKALOVCI / CIVILNE ORGANIZACIJE ŠAKALOVCI / IN DRUŠTVO PORABSKIH SLOVENSKEH UPKOJENCEV

ČESTA V VASI BO MED 13.00 IN 16.00 URO PRED PROMETOM ZAPRETA!

VABILO

Kusta repa, dugi len,
fašenek je cejl den.
Pijta vino, naj voda u,
gejta repo, naj mesu u.

Pridte 5. marca 2019, na fašenski torek
 zadvečerka, od 16. vore v kulturni dom v Števanovce!

Vküper mo mejsili pa pekli kroflin pa skaldje
 Pogočavali mo se z etnologinjo Marijo Kozar o pustnih šegah
 S svojim programom se nam nupokažejo mlajši z domanjoga
 vrtca pa plesalci FS Podkolonca Cankova
 V dobro volau vas gvušno spravita FAŠENEK pa LENKA
 s fudašon STANKOM



Organizator:

Zveza Slovencev na Madžarskem
 vljudo vabi na predstavitev
 knjige

ŠTEFANA KARDOŠA:
 STRIC GEZA GRE V ZATURCE/
 GEZA BAČI DÉ V ZATURCE,

ki bo v četrtek, 28. februarja
 2019, ob 16. uri
 v Slovenskem kulturnem in informativnem centru v Monoštru.

Predstavitev knjige bo spremljala
 projekcija filma z istim naslovom,
 ki ga je posnel in režiral Jože Glažar po scenariju Štefana Kardoša.

Magyarországi Szlovének Szövetsége tisztelettel meghívja Önt

ŠTEFAN KARDOŠ:
 STRIC GEZA GRE V ZATURCE/GEZA BAČI DÉ V ZATURCE

című könyvének bemutatójára, melyre
 2019. február 28-án (csütörtökön)
 16.00 órakor
 kerül sor a Szlovén Kulturális és Információs Központban Szentgotthárdon.

A bemutatót követően sor kerül az azonos című film vetítésére,
 melyet Jože Glažar rendezett Štefan Kardoš forgatókönyve alapján.

SPOZNAJTE ŠOLO SODELOVANJA, ZAUPANJA IN PESTOSTI!

DAN ODPRTIH VRAT NA DVOJEZIČNI OSNOVNI ŠOLI V ŠTEVANOVCIH

27. februarja 2019, zjutraj ob 8. uri

V obnovljeni šoli pričakujemo vse starše bodočih prvošolčkov in tudi tiste, ki že imajo otroke v naši šoli.

Posebnosti:
 - pouk, prilagojen posameznikovim sposobnostim
 - zaupen stik med učitelji in učenci
 - pouk slovenskega in nemškega jezika
 - krožki (lončarstvo, pevski zbor, šport, slovenska plesna skupina, rokodelstvo, citre), brezplačni učbeniki, tabori, izleti
 - mimo in zdravo okolje
 - brezplačen prevoz iz Monoštra in okolice.



Porabje

TEDNIK
 SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
 Založnik:
 Zveza Slovencev na Madžarskem
 Za založnika:
 Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
 Marijana Sukić
 Naslov založnika in uredništva:
 H-9970 Monošter,
 Gárdonyi G. ul. 1.;
 tel.: 94/380-767;
 e-mail: porabje@gmail.com
 ISSN 1218-7062

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
 Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti,
 Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS
 za Slovence v zamejstvu in po svetu.
 Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
 Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
 ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
 11747068 20019127 00000000,
 SWIFT koda: OTPVHUHB

Tisk:
 TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
 Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

PROGRAM:

8: 00- 8: 45 Splošne informacije o šoli
 8: 55- 10: 35 Ogled pouka
 8: 55- 9: 40 Slovenščina - I. razred
 9: 50- 10: 35 Madžarščina - I. razred
 10: 40 Pogovor

Obstaja možnost ogleda pouka tudi v drugih razredih.
 Informacije po tel: 06 94-436006 ali 06-307993952

